

903515

seria logopedyczna

zeszyt 1

SAMOGŁOSKI

Jagoda Cieszyńska

Ilustracje: Łukasz Zabdyr

Skład: Kompania Graficzna

Redakcja: Iwona Dudzińska

© Copyright by Wydawnictwo Edukacyjne

© Copyright by Jagoda Cieszyńska

ISBN 83-89434-95-4

Wydawnictwo Edukacyjne, ul. Wielkotyrnowska 35, 31-326 Kraków

tel.: (012) 626 08 18, faks: (012) 626 07 77

www.we.pl, wydawnictwo@edukacyjne.pl

Dyrektor naukowy: prof. zw. dr hab. Bolesław Faron

Druk: Drukarnia LEYKO sp. z o.o.

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

1000334238

„Trzy lata mam... i czytam sam!”

903515

903515

Drodzy Rodzice i Nauczyciele,

oddajemy w Wasze ręce pierwszy z trzydziestu zeszytów „Kocham czytać”, będący doskonałym pretekstem do rozpoczęcia wczesnej nauki czytania Waszych Pociech.

Sposób tu zaprezentowany pozwala nauczyć czytania już trzyletnie dziecko, metodą sprawdzoną w praktyce i opartą o najnowsze badania neuropsychologiczne. Kolejne książeczki wprowadzają w świat pisma, uwzględniając etapy rozwoju mowy i możliwości percepcyjne małych dzieci. Kilkuletnie dzieci żywo zainteresowane światem liter chętnie uczestniczą w zajęciach, podczas których uczą się „tajemniczego” kodu. Siedmiolatki nie są już tak bardzo zaintrygowane pismem, zafascynowane raczej przekazem audiowizualnym, dochodzą do wniosku, że język pisany jest im niepotrzebny, a w porównaniu z interaktywnym „komputerem” wręcz nudny. A jednak nawet korzystanie z Internetu, wyszukiwanie wiadomości i skuteczna nauka języków obcych, wszystko to, jest możliwe tylko dzięki szybkiemu czytaniu ze zrozumieniem. Dlatego tak ważne jest wczesne rozpoczynanie nauki czytania. Wówczas zresztą nie jest to wcale nauką, lecz zabawą.

Najlepszy czas na poznawanie kodu pisanego przypada na sam początek wieku przedszkolnego. Wczesna nauka czytania wpływa na

BUW-Eo- 05 / 546/25

7.03,

6.30

1

kształtowanie się asymetrii półkulowej, koniecznej do opracowywania informacji językowych. Badania neropsychologów dowiodły, że wszechstronna stymulacja językowa, a przede wszystkim nauka czytania i pisania, może sprzyjać stopniowemu kształtowaniu przewagi lewej półkuli w procesach werbalnych, (co jest warunkiem szybkiego czytania ze zrozumieniem).

Niezbędne są ćwiczenia wspomagające naukę czytania. Podczas takich zajęć dzieci poddawane są stymulacji, nazwanej porządkowaniem świata od lewej do prawej (zgodnie z kierunkiem czytania). Wszystkie ćwiczenia uwzględniać powinny materiał tematyczny i aтемatyczny (abstrakcyjny). Zajęcia ogólnorozwojowe pełnią funkcję przerwy, oddzielającej trudne zajęcia poświęcone nauce czytania.

Ostatnie badania psychologów, ukazały działalność komunikacyjną dziecka z osobami dorosłymi jako najwcześniejszą formę zachowań, z niej to dopiero rozwiną się zachowania skierowane na przedmioty. Aktywność ta stabilizuje się już w drugim miesiącu życia, przybierając formę wzajemnej wymiany reakcji na drodze: matka – dziecko. Dzięki działaniom dorosłego, dziecko odkrywa znaczenie przedmiotu, a potem słowa, które mogą przedmioty zastąpić. Najskuteczniej dziecko nauczy się czytać podczas działań z rodzicem. Wspólne czytanie jest także przygotowaniem do prowadzenia rozmów, budowania zaufania, czyli tego wszystkiego, co daje podstawy do wychowania dziecka i przekazania mu wyznawanej hierarchii wartości. Aby jednak to się udało rodzic musi otrzymać fachową pomoc.

Seria książeczek „Kocham czytać” daje możliwość skutecznej nauki czytania w domu.

Język pisany poznawany przez małe dzieci powinien posiadać cechy języka mówionego, tak by mógł być łatwo przyswajany drogą naturalną. Dlatego język w proponowanych książeczkach jest prostym, codziennym językiem, ilustrowanym obrazkami pełnymi koloru i ekspresji.

Zeszyt 1 „Kocham Czytać”, to równocześnie pierwszy etap czytania: wprowadza samogłoski prymarne – **a**, **u**, **i**, a potem pozostałe (na początku bez **ą** i **ę**) według sposobu, który powtarza się przy każdym nowym materiale. Nauka zaczyna się od powtarzania, co angażuje obie półkule mózgowe. Kolejny etap: różnicowanie (rozumienie) czyli wskazywanie przez dziecko, wypowiedzianej przez rodzica samogłoski. Ostatni etap: czytanie (nazywanie).

Powtarzanie, rozumienie i nazywanie oto etapy nabywania mowy przez dziecko; naśladowanie tej drogi ma więc uzasadnienie rozwojowe.

Samogłoski przyporządkowane są do różnych sytuacji z życia malucha, tak aby mogły służyć do komunikacji. Np. samogłoska **i** oznacza świnkę, **o** zdziwienie. Dziecko widząc zapisaną samogłoskę **u** „widzi” np. samolot. Aby ułatwić mu przenoszenie doświadczeń, a tym samym umożliwić rozumienie słów w nowych sytuacjach, wprowadza się nowe serie obrazków, gdzie np. samogłoska **o** występuje nie tylko w funkcji wyrażania zdziwienia, ale także przekazuje inne emocje (strachu, złości). Zabieg taki przeciwdziała przyporządkowywaniu wypowiedzi do jednego obrazka.

Dzięki umiejętności odczytywania i wypowiedziania samogłosek maluch może samodzielnie czytać specjalnie skonstruowane książeczki. Czytanie samogłosek staje się więc stopniowo lewopółkulowe, jako odczytywanie znaczeń.

Po wprowadzeniu samogłosek, dzieci uczą się odczytywania sylab.

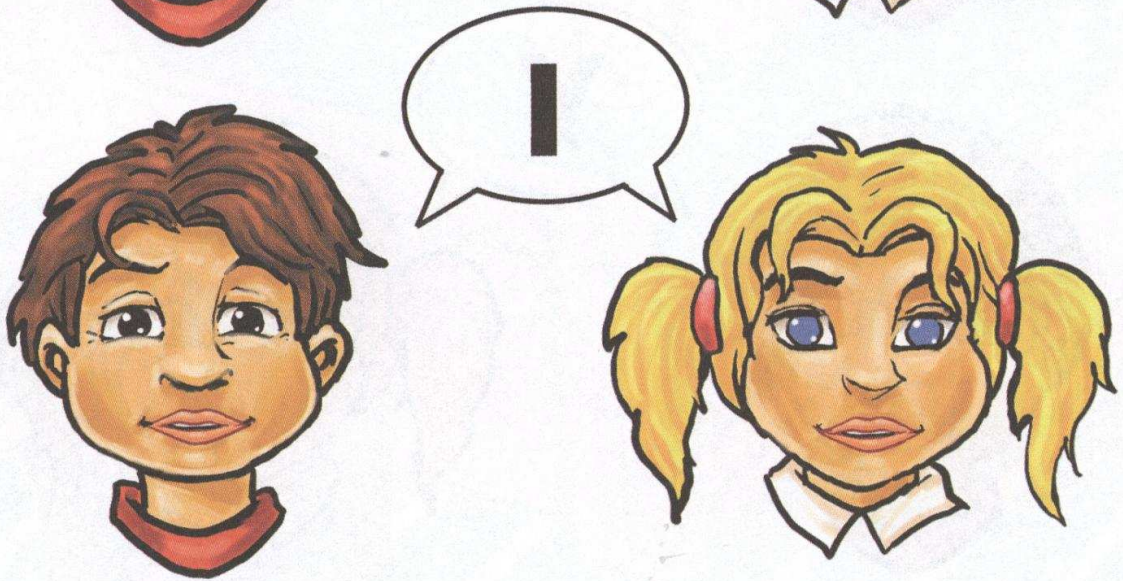
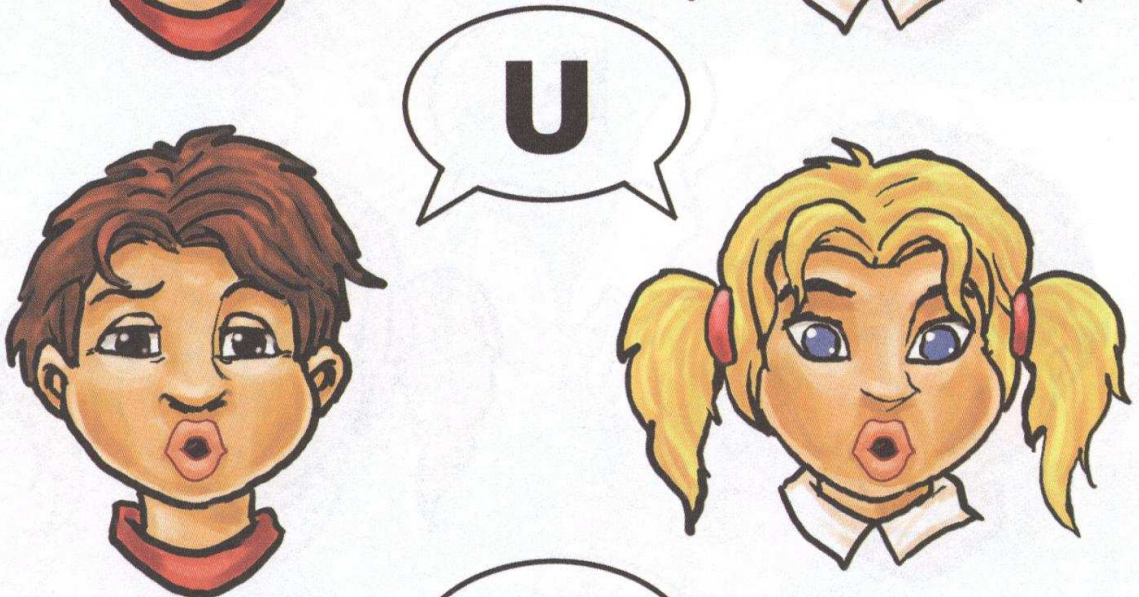
Nie poznają jednak spółgłosek w izolacji, tylko w sylabach. Ma to swoje uzasadnienie teoretyczne i praktyczne.

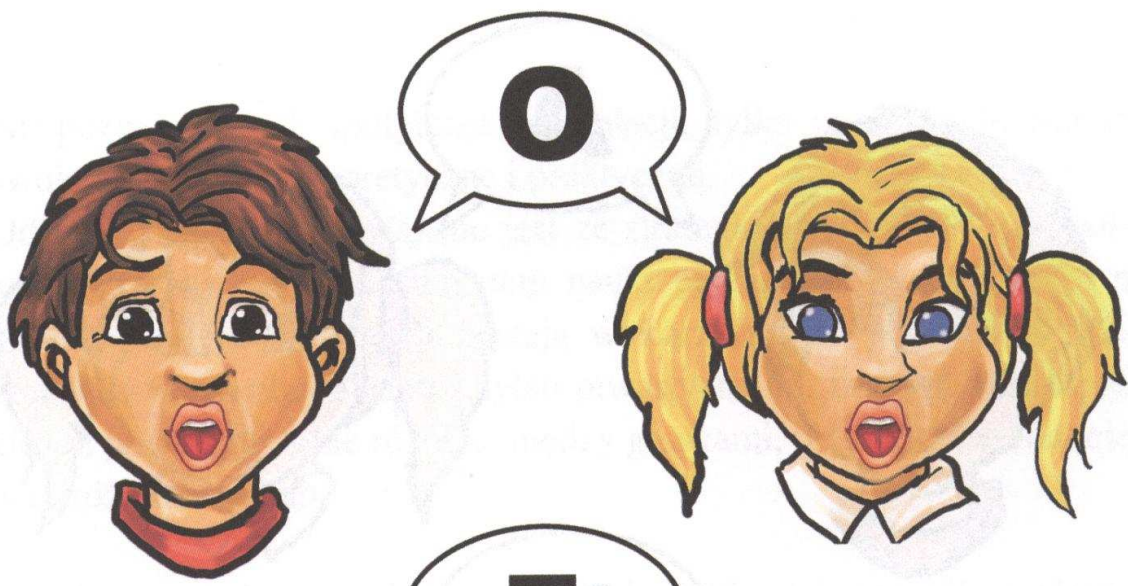
Odczytywanie sylab związane jest ze strategią analityczną (lewopółkulową). Aby wspomóc ten etap nauki czytania prawopółkulowym przetwarzaniem informacji zostają wykorzystane wyrażenia dźwiękonaśladowcze zbudowane z sylab otwartych (np. **mu**, **be**, **uhu** itp.). Uczeń przyswaja sobie różnice między głoskami, pojmując ich funkcję w odróżnianiu sylab.

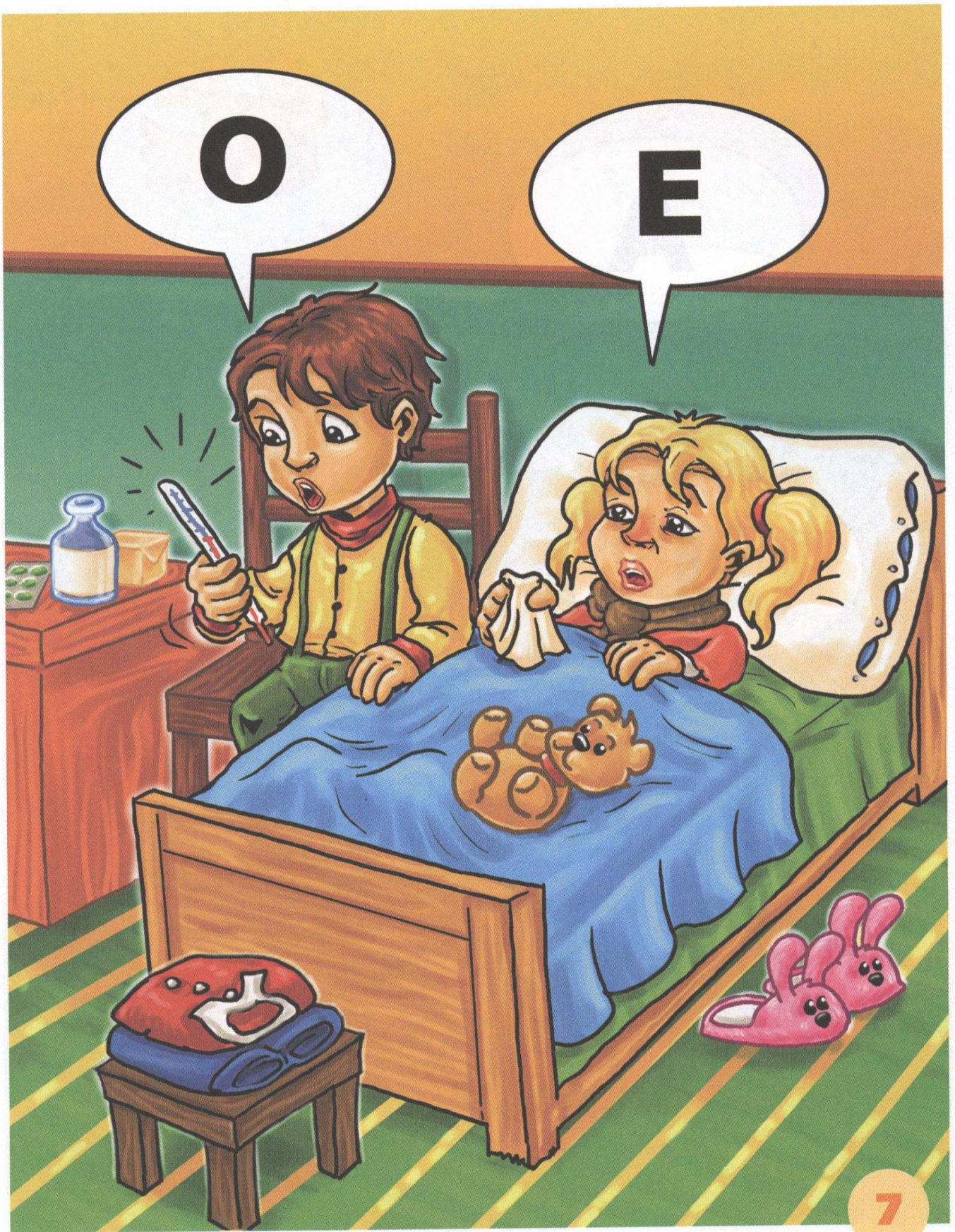
W celu urozmaicenia zajęć można zapisywać sylaby na różnokolorowych karteczkach, na piasku, kredą na rozłożonej na stole ceratce, na folii, na szkle... Ponieważ czynność odczytywania sylab jest z początku trudna, warto używać pacynki lub zwierzątka, które grając rolę dziecka pokazują wypowiedane przez dorosłego głoski, a także je odczytują. Wówczas możliwe jest poprawianie błędów, które zostały „popelnione” przez kukielkę, a nie przez dziecko.

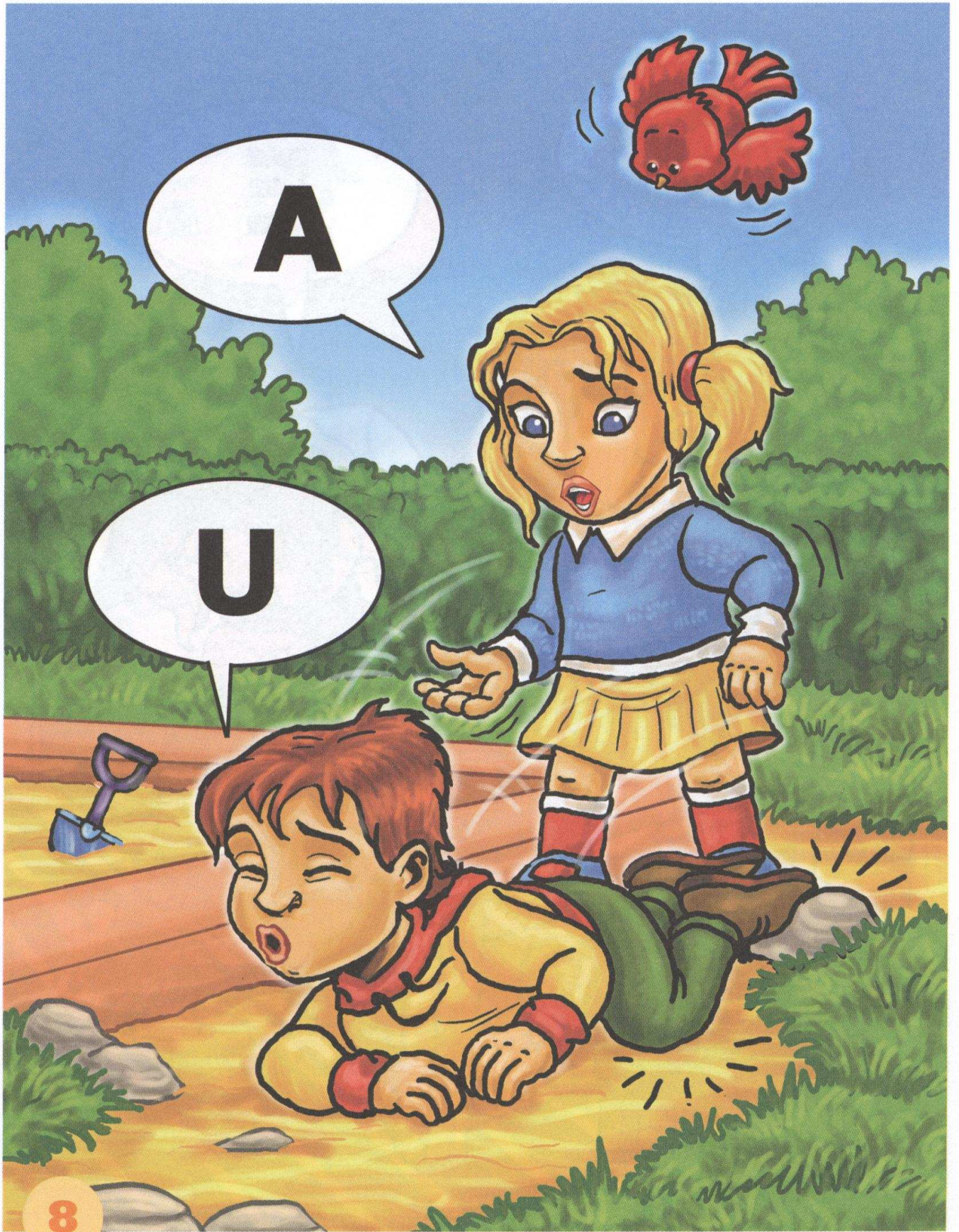
Dla emocjonalnego wzmocnienia nauki czytania wprowadza się też całościowe rozpoznawanie wyrazów, które później zastępowane jest przez czytanie sylabami.

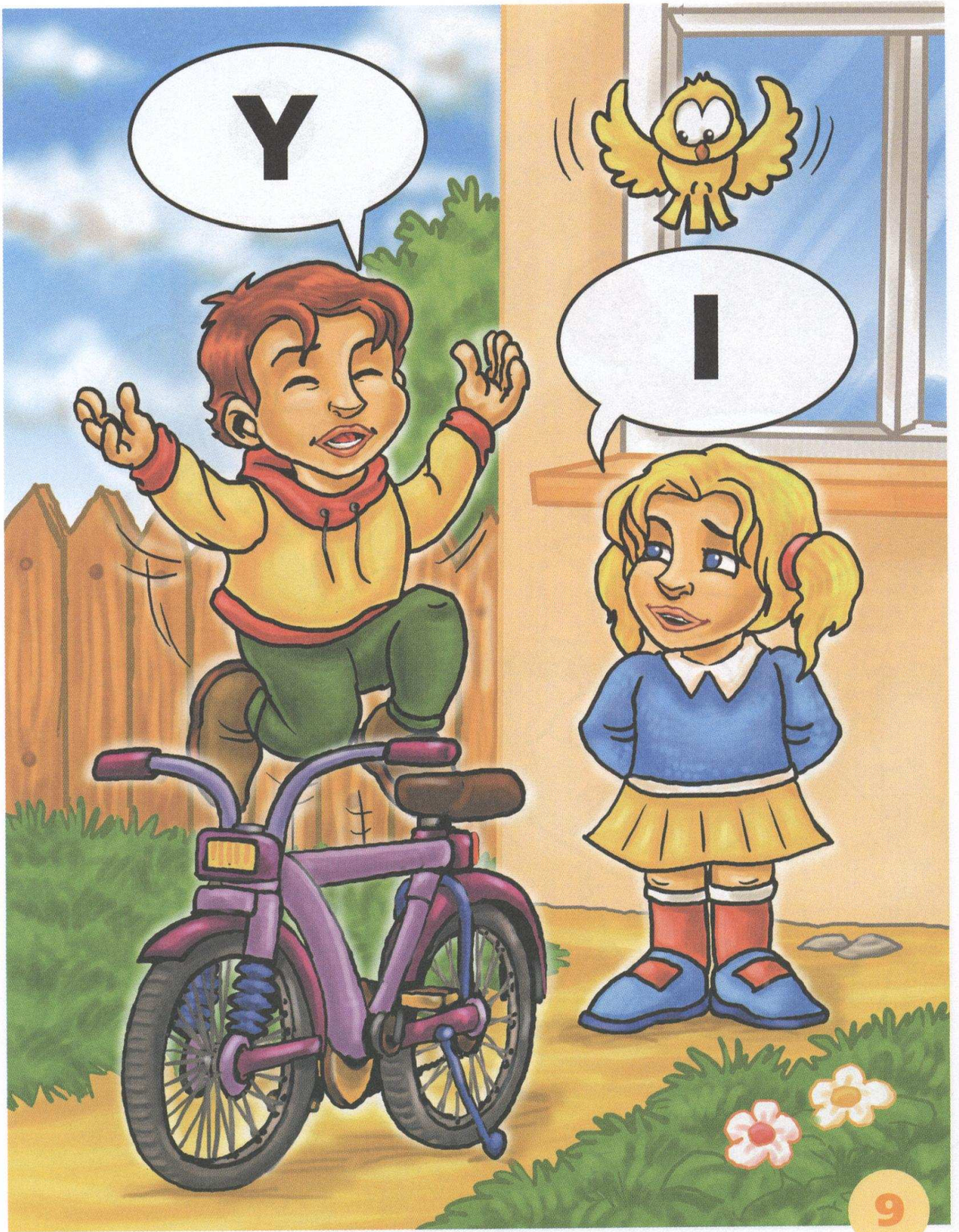
Wspólne czytanie pozwala małemu dziecku poznawać pismo z pełnym poczuciem bezpieczeństwa i miłości. Rodzicowi zaś daje możliwość, która już nigdy się nie powtórzy, podarowania dziecku Języka, w którym zaklęta jest cała wiedza o świecie.

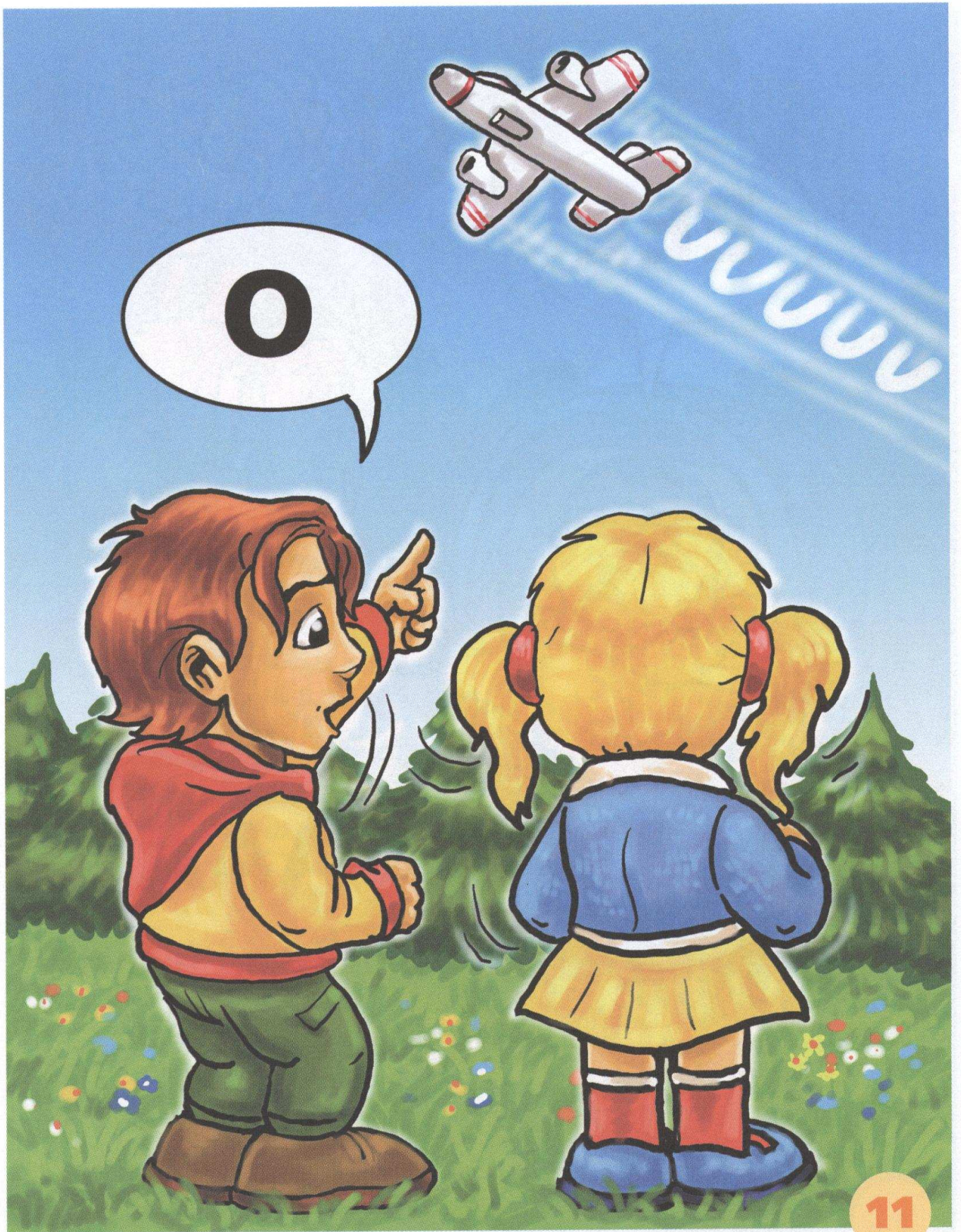

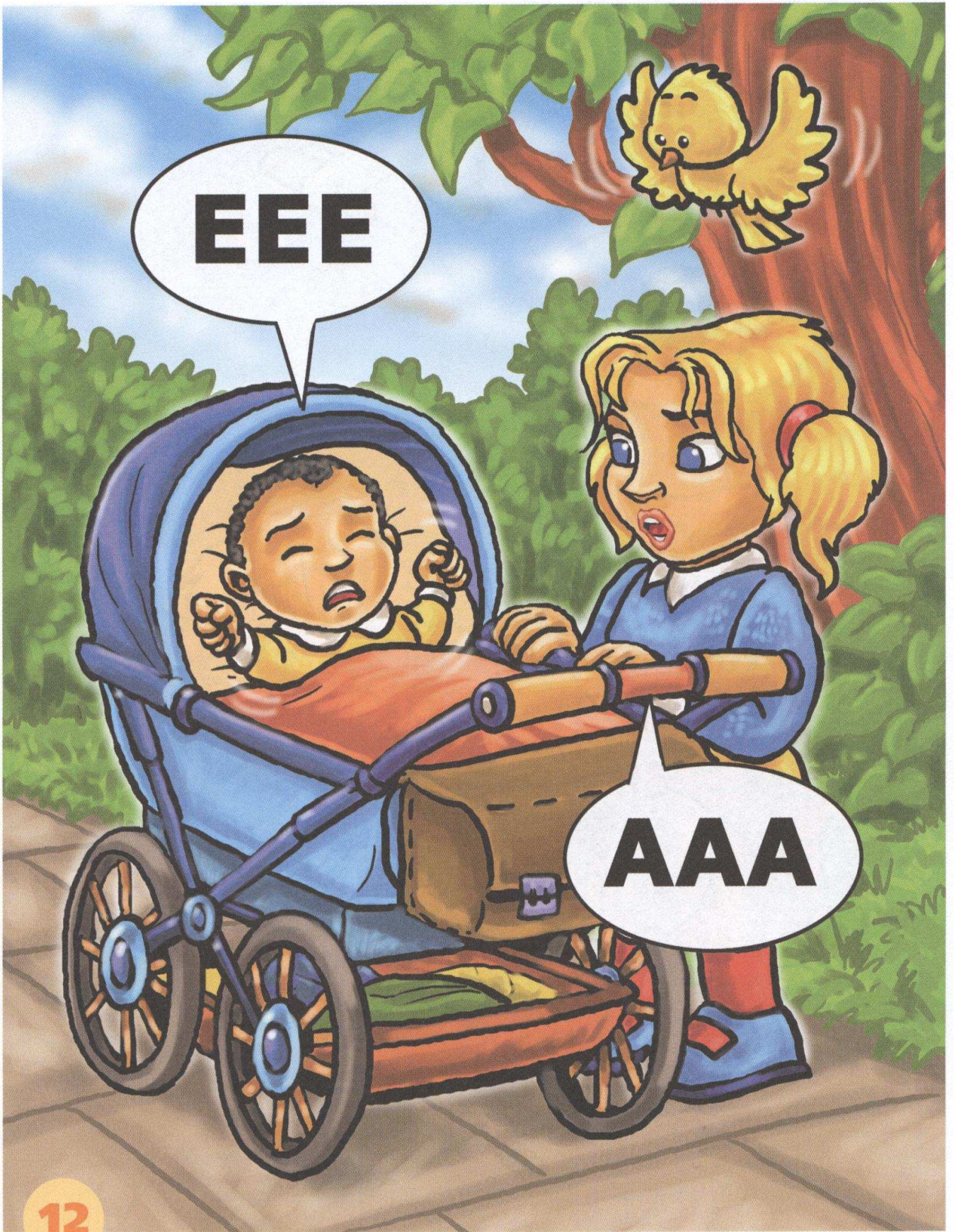

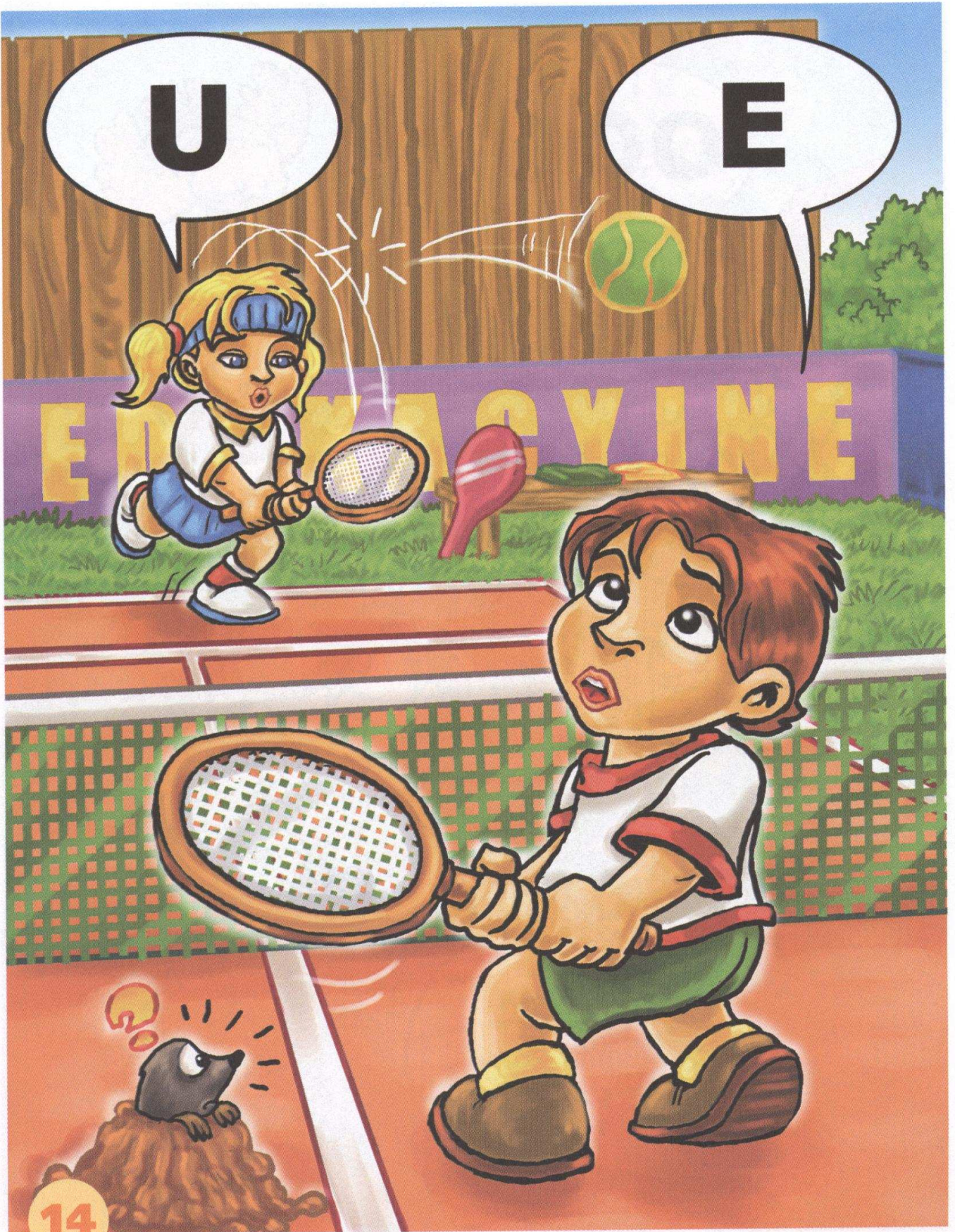

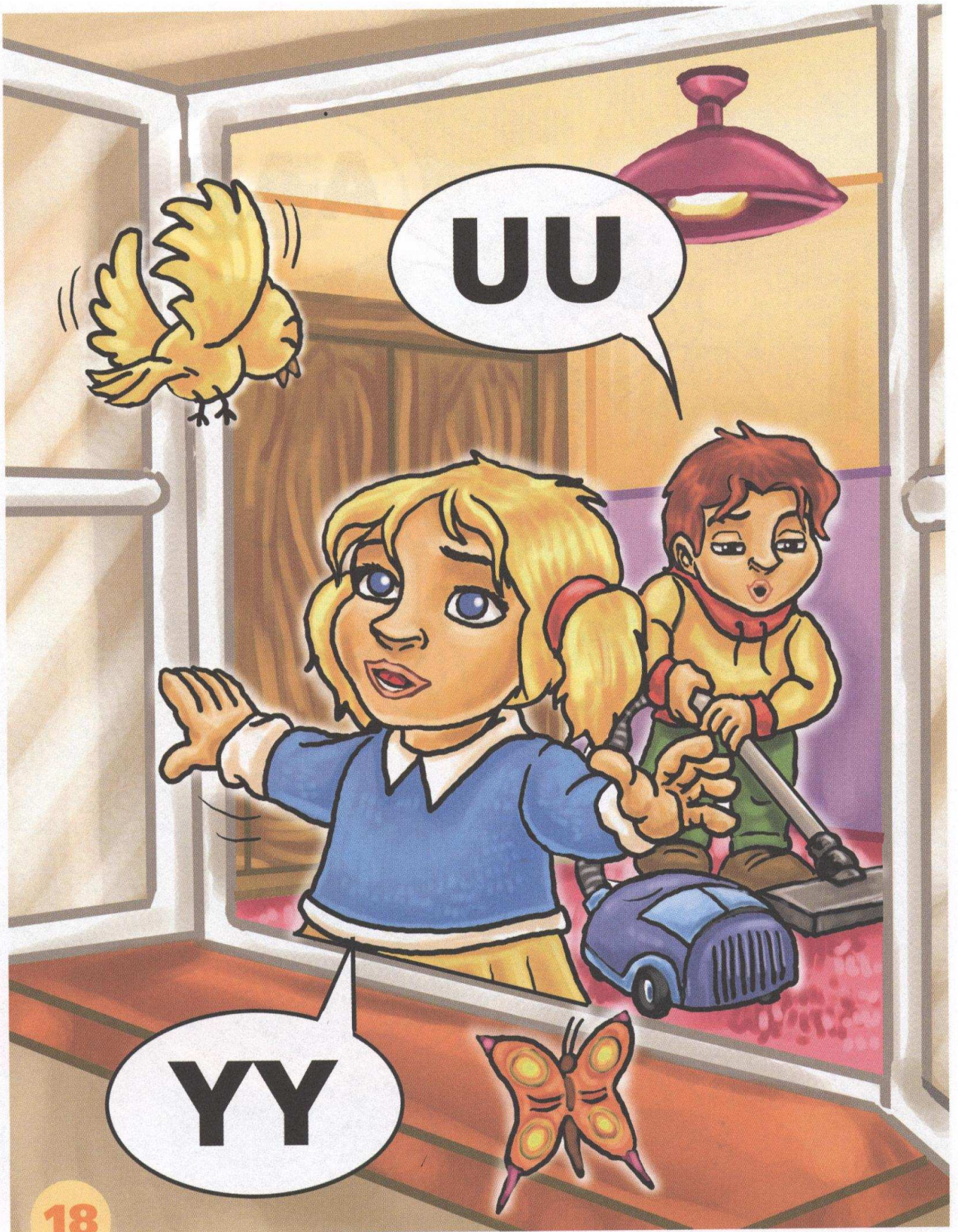

AAA

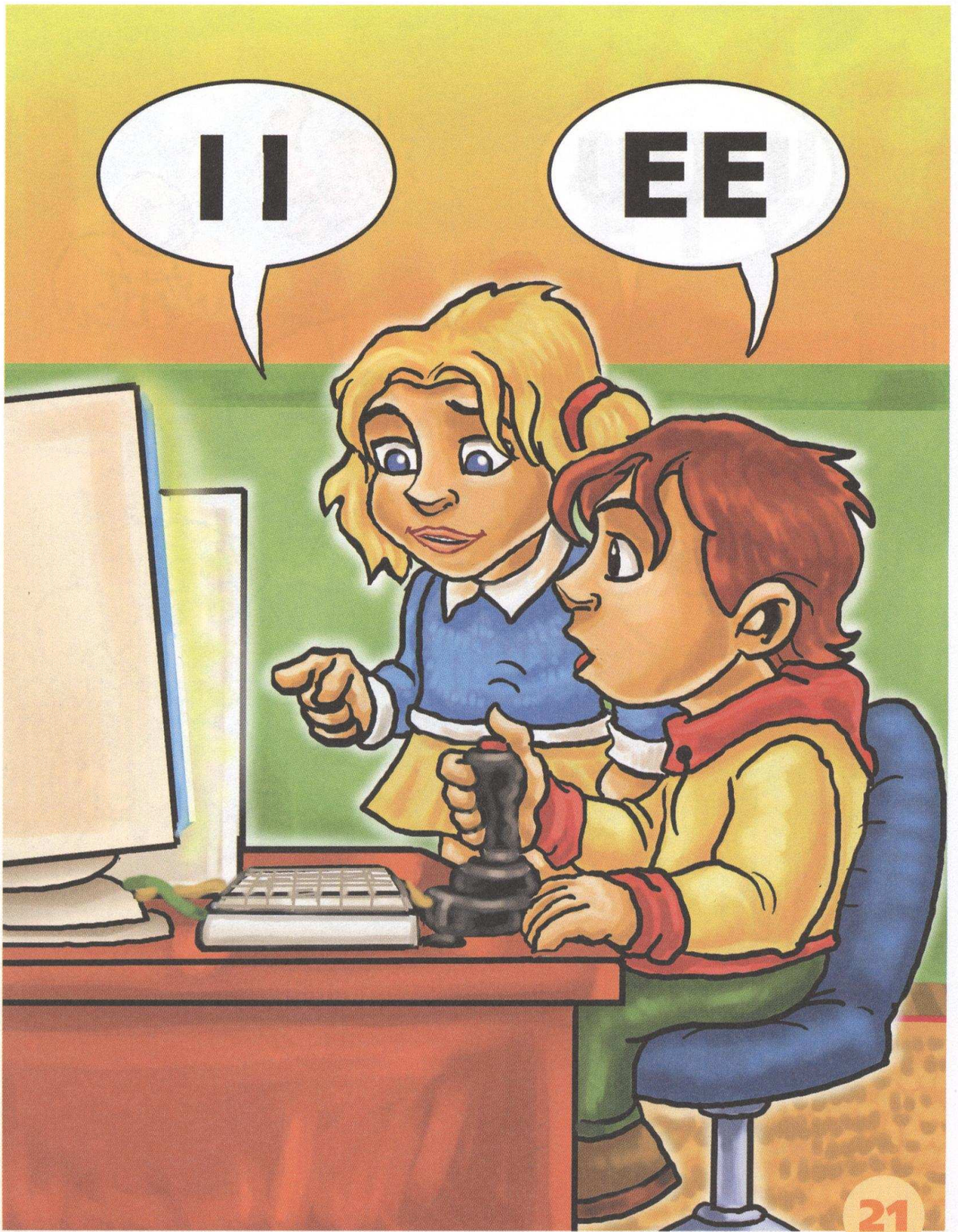
OOO

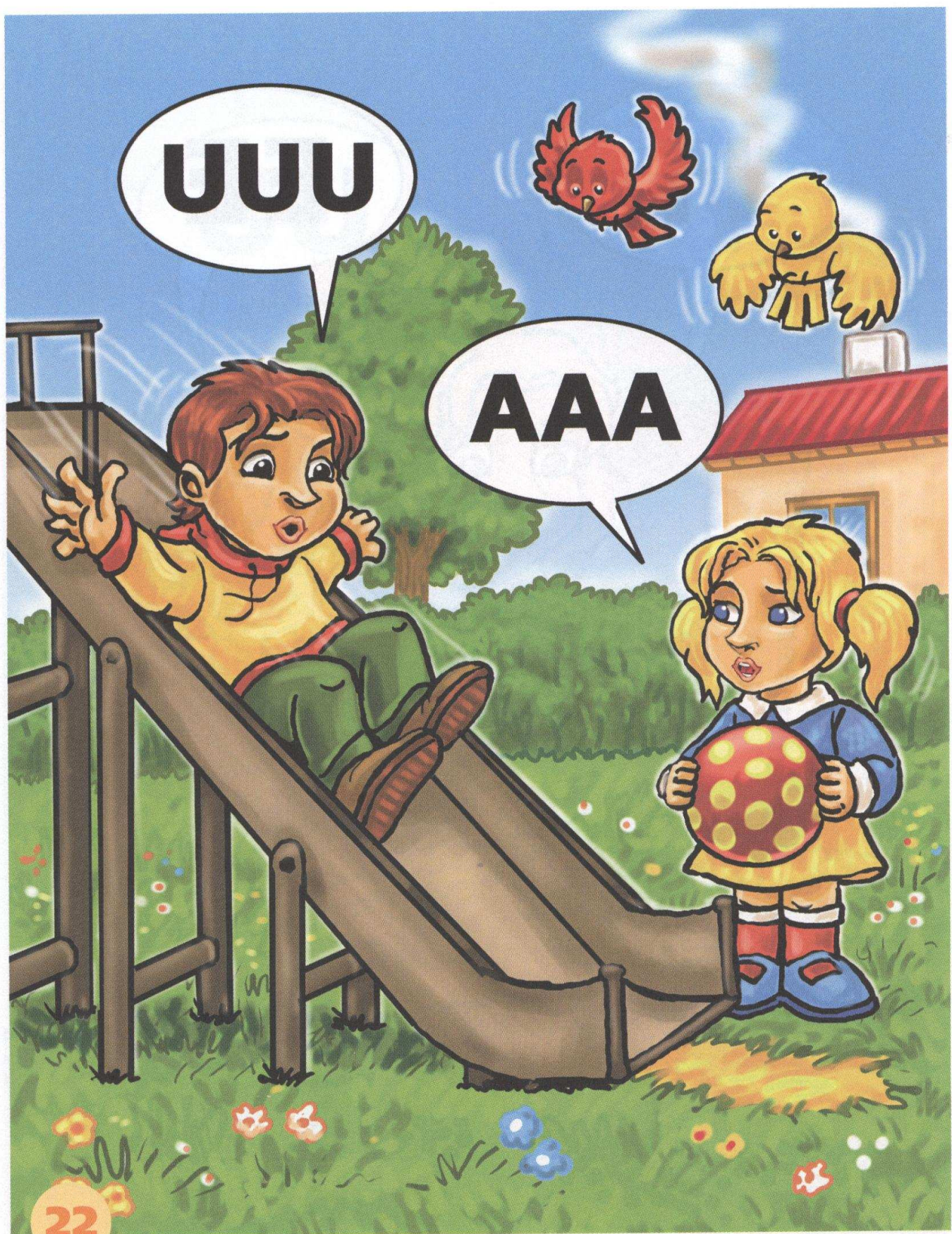
BO
W

Y I E
U O A

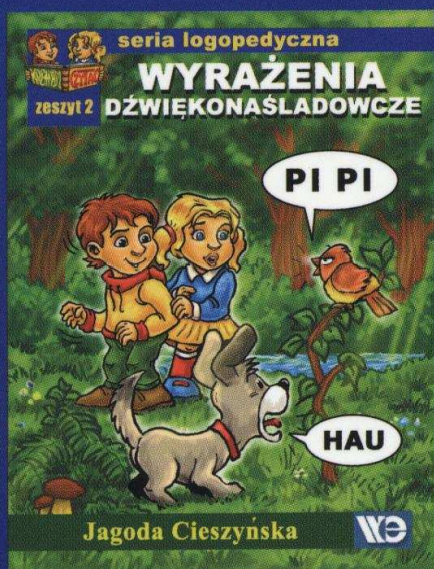
A O U
E I Y

Y I E
U O A

A O U
E I Y

„Trzy lata mam... i czytam sam!”

Jagoda Cieszyńska już od 25 lat otwiera przed małymi dziećmi świat języka pisanego z powodzeniem ucząc czytać dzieci cztero, trzy, a nawet i dwuletnie. Stosowana przez Nią metoda nie polega na globalnym rozpoznawaniu wyrazów, lecz na aktywnym, samodzielnym odczytywaniu słów zbudowanych ze znanych dziecku sylab. W Zespole Diagnostyki i Terapii czytają z radością dzieci niesłyszące, dzieci nadpobudliwe oraz z obniżoną sprawnością intelektualną. Nawet dzieci z dysleksją odkrywają, że można czytać bez wysiłku. Seria „Kocham czytać” to również pierwszy elementarz dla maluchów uczących się języka polskiego jako obcego.

Jagoda Cieszyńska przekazuje swoje doświadczenia i podstawy teoretyczne wczesnej nauki czytania w Katedrze Logopedii i Lingwistyki Edukacyjnej w krakowskiej Akademii Pedagogicznej.

